

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 23 септември 2020 година, врз основа на примена жалба од Антонио Додевски, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „ОхридСкај“, со текстот насловен „Нов скандал во Црвен крст Охрид: За да остварат профит од 2 милиони евра Точков и Додевски на криминален начин го одземаат Планинарскиот дом на Галичица?!“, го прекрши Кодексот на новинарите во членот 1.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 13 август 2020 година, Антонио Додевски поднесе жалба за текстот со наслов „Нов скандал во Црвен крст Охрид: За да остварат профит од 2 милиони евра Точков и Додевски на криминален начин го одземаат Планинарскиот дом на Галичица?!“, објавен на 30 јули 2020 година, на интернет – порталот „ОхридСкај“ (www.ohridsky.com).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи мешање на факти и мислење, вест и коментар, неточно и нефер известување, пристрасност и неурамнотеженост во информирањето, незастапена втора страна и нарушување на углед и авторитет.

Подносителот на жалбата, Антонио Додевски, вели дека во текстот на „ОхридСкај“ се изнесени тенденциозни невистини и обиди за негова лична дискредитација како раководител на Планинската спасителна служба при Црвен Крст Охрид, како и на претседателот на Црвениот Крст - Охрид, Сашо Точков. Тој, воедно, потенцира и дека, освен тие самите во оспорениот текст се споменуваат и други личности, фондации и институции, кои се нивни партнери, а кои во содржината биле ставени во тенденциозен контекст.

„Стотиците илјади евра за кои пишува Денесовски се единствената вистина (иако презентрани во неточна конотација), кои Црвен крст Охрид и Алпинистичкиот клуб Патагонија Охрид, партнерски и со квалитетни идеи и проектни апликации успеваат да ги донесат во регионот, создавајќи општествени добра за целата заедница. Овде сакаме да Ве информираме дека проектите кои ги спроведуваме подлежат на строги процедури и контроли од страна на донаторите и за истите до сега имаме добиено највисоки оценки“, пишува Додевски во жалбата, посочувајќи дека за нивните проекти биле спроведени и меѓународни ревизии, чии извештаи немале никакви забелешки во однос на финансиското работење.

Во однос на објектите кои се споменуваат во оспорениот текст, Додевски појаснува дека едниот е реконструирано и адаптирано старо училиште во с.Велестово, кое е во сопственост на Општина Охрид и кое со одлука на Советот му е доделено на користење на Црвен крст Охрид, како едукативен центар за млади. Во однос на вториот објект, подносителот на жалбата вели се работи за поранешна стара, напуштена барака, која се наоѓа на парцела во сопственост на државата, во рамки на Национален парк Галичица, која низ годините, клубовите Магаро и Патагонија се обидуваат да ја одржат и да ја спасат од забот на времето. Додевски посочува дека во 2017 година, благодареејќи на грант во висина од 32.000 евра од германска фондација, објектот успеале да го реновираат, но дека истиот сè уште се наоѓал во фаза на карабина и било невозможно да се издава, спротивно на написите на порталот „ОхридСкај“.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „ОхридСкај“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата.

Главниот и одговорен уредник на медиумот, Сашо Денесовски, ги отфрла како неосновани сите наводи изнесени во жалбата. Тој појаснува дека во текстовите поврзани со работата на Додевски и Точков, интернет-порталот објавувал официјални документи од Централниот регистар и Агенцијата за вработување, од кои јасно се гледало дека и двајцата на име хонорари присвоиле 200.000 евра само во фискалната 2019 година. Денесовски додава дека во написите биле користени и изјави и документи од официјални институции, кои побарале од неговата редакција да ги објави поради тоа што ОЈО Охрид, и покрај поднесените пријави за противзаконски дејствија, три години ги немал повикано да дадат исказ.

„Во предметниот текст кој го посочува Додески, а и Вие, наведени се факти, кој се добиени од сопственикот на предметниот објект Ј.У.Национален Парк Галичица и согласно на фактите кој до редакцијата ги доставија одговорните лица од Ј.У.НП „Галичица“ Охрид, во смисол на пријави до надлежното Министерство и до Општина Охрид, за сторено К.Д. „Дивогоградба“, кривична пријава поднесена до ОЈО Охрид, за основано сомнение за сторено К.Д. Узурпација на државно земјиште и К.Д. „Дивогорадба“, К.Д. Самовластие и др. согласно Кривичниот Законик на РСМ. Според поднесената Кривична пријава од страна на ЈУ.НП „Галичица“ до ОЈО Охрид, неспорен е фактот дека лицето Додевски навлегол во имот на Националниот Парк Галичица“, наведува Денесовски во одговорот на жалбата.

Тој, меѓу другото, ги отфрла наводите дека подносителот на жалбата, Антонио Додевски, не бил контактиран за да даде свој став. Денесовски уверува дека и Додевски и Точков ги одбивале сите повици од новинарите на редакцијата „ОхридСкај“.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 1.

Член 1: *„Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.*

Комисијата во оспорениот текст препозна елементи на пристрасност и неурамнотеженост, нефер известување и незастапена втора страна, но не утврди елементи на мешање на факти и мислење, вест и коментар, на кои упатува жалителот во поднесената претставка. Комисијата не најде доволно аргументи за да констатира и нарушување на углед и авторитет кај засегнатите во содржината.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 23 септември 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина. Најпрво, заклучија дека не можат и немаат право да ги утврдуваат фактите наведени во неа. Надлежност на Комисијата е единствено да ги утврдува етичките и професионалните стандарди во новинарскиот производ.

Комисијата констатира дека оспорениот текст на интернет – порталот „ОхридСкај“ произлегува од јавниот интерес, зашто и работата на невладините и независни хуманитарни организации, во случајов, на Црвен крст – Охрид, не смее да биде изземена од прашања за кои јавноста треба да биде информирана. Во таа насока, и евентуалното незаконско работење во организацијата, кое е тема во содржината, е легитимна новинарска цел.

Сепак, членовите на Жалбената комисија констатираа дека оспорениот текст отстапува од етичките и професионални стандарди, пред сè, во насока на обезбедување целосно објективна и проверена информација.

Авторот на текстот, под превезот на терминот „како што дознаваме“, изнесува сериозни тврдења за наведен криминал во Црвен крст Охрид, без таквите наводи да ги поткрепи со цврсти докази и аргументи. Новинарскиот производ е тенденциозен и едностран, а начинот на кој е обработен нуди готови заклучоци и судови, без воопшто да се изрази резерва или воздржаност кон изнесените наводи. Освен тоа, во текстот никаде не е наведено дека авторот се обидел да стапи во контакт со засегнатите страни и директно да добие информација од нив, ниту, пак, потенцирал дека бил одбиен во обидот да дојде до одговори, доколку тоа било случај.

Во целиот текст доминираат имињата на подносителот на жалбата, Антонио Додевски и на претседателот на организацијата, Сашо Точков, кои авторот директно ги поврзува со наводни финансиски скандали во Црвен крст Охрид. Во содржината, во различен контекст, се споменуваат и повеќе институции, организации и фондации, но од ниту една од нив не е пренесен став, мислење или одговор за изнесените тврдења. Од самиот текст не може да се заклучи дали новинарот воопшто се обидел да ги провери информациите од релевантна институција, а доколку се обидел, но не успеал да добие став, тоа требало јасно да го назначи во текстот. Авторот во одговорот на жалбата тврди дека за изнесените тврдења користел изјави и документи од официјални институции, но Комисијата заклучи дека тоа никаде не е

наведено во текстот. Доколку ги назначел таквите информации, целиот текст ќе добиел многу појасна слика и согледување на повеќе значајни аспекти, наместо веста да се пласира како извесен епилог. Најпосле, авторот на текстот не го испочитувал и основното новинарско правило да побара став од најзасегнатите страни, во случајов, од жалителот Додевски и неговиот колега Точков, кои се предмет на сомнежи и тврдења за злоупотреби во организацијата Црвен крст Охрид.

Оттука, членовите на Комисијата најдоа дека интернет порталот „ОхридСкај“ го прекршил **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка, особено, е нагласена во насловот и во следните реченици од текстот:

„Нов скандал во Црвен крст Охрид: За да остварат профит од 2 милиони евра Точков и Додевски на криминален начин го одземаат Планинарскиот дом на Галичица?!“

„Редакцијата Охридскај обзнани за финансиските скандали поврзани со работењето на Црвен Крст Охрид поврзани со проектот Горско спасителна служба, тежок 500.000 евра, како и за криминалните фамозни дневници од над 200.000 евра, кој завршиле во џебовите на Додевски и Точков!“

„Дали на повидок имаме уште еден организиран криминал од поголеми размери на Црвен Крст Охрид, предводен од тандемот Точков – Додевски, кој зад плаштот на наводен хуманизам, криминално си ги полнат своите лични конта?!“

Согласно начелата од членот 1 од Кодексот, новинарот треба да обезбеди „втора страна“, односно да им даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердџан Ахмет.

Се обврзува интернет – порталот „ОхридСкај“ (www.ohridsky.com), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

